

Beknopte praktische gids voor de economische transitie bestemd voor ondernemers

> Brussels Hoofdstedelijk Gewest

shifting
economy .brussels

ZELFDIAGNOSE

Een eenvoudige tool om de duurzaamheidsimpact van mijn onderneming in te schatten

FINANCIERING

Banken, zakelijke netwerken, crowdfunding ... Naast private financieringsmiddelen heeft ook de overheid financiële steun te bieden. Hoe ziet die steun eruit?

Hoe evolueert de regelgeving op het vlak van economische transitie en welke opportuniteiten houdt dat voor mijn onderneming in?

MILIEUBEHEER

Energieverbruik, afvalbeheer, duurzame voeding ... Hoe begin ik eraan?

Ik heb nood aan expertadvies. Welke steunmaatregelen zijn er om een beroep te doen op een specialist?

KOSTENBEHEERSING

Hoe optimaliseer ik de kosten van mijn onderneming om beter het hoofd te kunnen bieden aan financiële risico's?

ACCOMODATIE

Ik wil mijn onderneming in Brussel vestigen. Wat zijn de mogelijkheden?

GOVERNANCE – PERSONEELSBEHEER

Hoe kan ik het welzijn van mijn werknemers verbeteren?

Wat is de meerwaarde van sociaal en democratisch ondernemerschap?

INNOVATIE

Is de ecologische transitie in ondernemingen verenigbaar met de toenemende innovatie en digitalisering?

LOGISTIEK

Hoe kan ik de logistiek van mijn activiteit optimaliseren?

Alle pagina's in dit boekje zijn geprint op hergebruikt afvalpapier van OddPaper. Het boekje is 100% recyclebaar: verwijder de metalen spiraal van de papieren blaadjes en gooi deze in de juiste afvalbak (papier-karton en PMD).

Inleiding

DE STEUN VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST OM DE UITDAGINGEN VAN HET ONDERNEMERSCHAP DE BAAS TE KUNNEN

Als ondernemer beleeft u intense momenten, viert u kleine en grote successen, botst u op moeilijkheden en krijgt u teleurstellingen te slikken. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een kweekvijver voor nieuwe ondernemingen, in tal van sectoren. Om hen te ondersteunen biedt het Gewest begeleiding en advies, accommodatie en financiering aan.

INZICHT KRIJGEN IN DE ECONOMISCHE TRANSITIE OM ZE BETER TE INTEGREREN

Tegenwoordig is de economische transitie een Europese prioriteit en zijn de doelstellingen op gewestelijk niveau bepaald door de strategie Shifting Economy. De ontwikkeling van een onderneming en de sociale en klimatologische uitdagingen mogen niet los van elkaar gezien worden. De instandhouding van het natuurlijk en menselijk kapitaal hangt er immers van af. Het goede nieuws is dat zich bij de transitie van ondernemingen een hele resem economische opportuniteiten voordoen. Shifting Economy rolt dan ook een reeks maatregelen uit om ondernemingen wegwijs te maken en te begeleiden opdat ze die opportuniteiten ook echt benutten.

DE BASIS VAN SHIFTING ECONOMY

De Brusselse strategie voor de economische transitie heeft 4 belangrijke doelstellingen:

- Economisch gezonde ondernemingen;
- een financieringsaanbod om ondernemingen de nodige investeringen te helpen doen;
- begeleiding om ondernemingen te helpen nagaan waar de uitdagingen en de opportuniteiten liggen en een actieplan voor transitie uit te voeren;
- vereenvoudigde toegang tot grond voor ondernemingen in economische transitie.

Deze praktische gids geeft u een aantal van die opportuniteiten mee aan de hand van:

thematische hoofdstukken, met mogelijke oplossingen en concrete tips om de terugkerende problemen waar u tegenaan loopt aan te pakken;

een notitieboekje, om niets van dit avontuur te vergeten, inspiratie te putten uit nieuwe economische modellen (met een focus op milieu, sociale aspecten of governance), te innoveren, opgenomen te worden in netwerken en uw onderneming geleidelijk aan te laten evolueren.

Het is de gelegenheid om uw eerste stappen richting transitie te zetten of om ermeer verder te gaan als u die weg al ingeslagen bent. Veel leesplezier!

De in dit document vermelde steunmaatregelen zijn gebaseerd op de informatie die beschikbaar was in juni 2024. Die info kan wijzigen. Neem voor de meest recente voorwaarden dus telkens een kijkje op de website van de verantwoordelijke instelling.

Zelfdiagnose: Doe De Test!

Met de diagnosetool van hub.brussels kunt u in slechts 15 minuten de duurzaamheidsvoetafdruk van uw onderneming te weten komen. Deze tool gaat in op de ecologische, sociale en governance-aspecten van uw activiteit en de mate waarin die afgestemd zijn op de Europese vereisten. Na afloop krijgt u aanbevelingen op maat bezorgd om te evolueren naar een economisch model dat milieuvriendelijk en sociaal verantwoord is.

Maak het verschil met jouw onderneming, stap voor stap.

Doe de test en ontdek hoe je je acties op vlak van milieu, maatschappij en goed bestuur kan verbeteren!

 **hub
brussels**
our business is to help yours

Financiering

Banken, zakelijke netwerken, crowdfunding ... Naast private financieringsmiddelen heeft ook de overheid financiële steun te bieden. Hoe ziet die steun eruit?

Financieringsmiddelen zijn cruciaal voor een onderneming: hoe vindt u het nodige geld om van start te gaan en uw bedrijf te ontplooiën? Hoe gaat u na wat uw behoeften zijn en bepaalt u de juiste combinatie van financieringsbronnen? Ook de overheid speelt zijn rol: wij maken u gewijs!

STEUNMAATREGELEN DIE ZIJN Aangepast aan ELKE Ondernemer, EN IN BEPAALDE GEVALLEN ... NOG VEEL MEER!

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is zich bewust van de moeilijkheden die ondernemen met zich meebrengt en de noodzaak om het ondernemerschap te ondersteunen. Of u nu een start-up, scale-up, kmo of zelfstandige bent, er bestaan uiteenlopende en specifiek aangepaste financieringsmogelijkheden:

- **Premies** dekken een deel van de kosten die bij de oprichting, het beheer en de ontwikkeling van uw onderneming (materiaal, aanwerving, opleidingen, consultancy ...) komen kijken en dat in uiteenlopende sectoren.
- **Leningen** worden onder andere aangeboden door finance&invest.brussels. Het gaat dan met name om participaties in kapitaal en aangepaste leningen voor zelfstandigen, zko's of coöperatieve verenigingen, die dochtermaatschappij Brusoc toekent (van 150.000 tot 5 miljoen euro). Denk ook eens aan een proxy-lening! Die schakelt het spaargeld van particulieren (vrienden, familie) in en levert hen een fiscaal voordeel op in ruil voor hun investering in uw project.
- **Subsidies, in de vorm van projectoproepen** van Brussel Economie en Werkgelegenheid voor projecten in de circulaire economie (BeCircular) of subsidies van Leefmilieu Brussel om projecten uit te werken rond bedrijfsmobiliteit, duurzame renovatie, duurzame voeding en afvalbeheer. Innoviris voorziet eveneens in uiteenlopende financieringsmogelijkheden voor uw innovatieprojecten. Tot slot kunnen ook andere spelers zoals Village Finance een rol spelen bij de financiering van projecten rond mobiliteit en circulaire economie (www.villagefinance.be).

DOCUMENTATIEMATERIAAL OM WEGWIJS TE RAKEN UIT HET FINANCIERINGSaanbod?

Zelffinanciering, kapitaal, krediet of waarborgen
... Raadpleeg de praktische gidsen van hub.info

WIST U DAT?

Sinds de hervorming van de steunmaatregelen voor economische ontwikkeling kunnen ondernemingen die een transitietraject aanvatten extra steun krijgen als ze bepaalde voorwaarden naleven, soms wel tot 45% extra!

Hoe evolueert de regelgeving inzake economische transitie en welke opportuniteiten houdt dat voor mijn onderneming in?

Heel wat investeerders hebben aandacht voor de duurzaamheid van ondernemingen. Iedereen weet dat het een must is voor de toekomst, aangezien de economie een essentiële drijfveer is om het verbruik van onze natuurlijke hulpbronnen te optimaliseren. Ze schept ook tal van economische opportuniteiten en mogelijkheden voor innovatie. Bovendien zijn de doelstellingen van de economische transitie geen Brusselse uitzondering ... maar een Europese verplichting! Tegen 2050 moet de economie van de lidstaten van de Europese Unie volledig koolstofvrij zijn.

HET CIJFER

In het kader van de gewestelijke strategie Shifting Economy wordt jaarlijks een budget van **200 miljoen euro** herbestemd om ondernemingen te ondersteunen in hun economische transitietraject.

VOORBEELDIGHED OP SOCIAAL EN MILIEUVLAK

Sinds de lente van 2024 kunnen ondernemingen die voldoen aan criteria voor sociale en ecologische voorbeeldigheid hogere premies krijgen. Vanaf 2030 hebben alleen die ondernemingen nog toegang tot gewestelijke steun. Het is de bedoeling om alle ondernemingen zo geleidelijk aan mee te krijgen op het traject richting voorbeeldigheid, met aangepaste begeleiding en extra financiële steun.

VERSLAGGEVING OVER DUURZAME PRAKTIJKEN VOOR STEUN VANUIT DE BANK

Volgens de Europese richtlijn CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) worden ondernemingen aangemoedigd om een verslag te publiceren over hun duurzame praktijken, om hun ecologische, sociale en governanceimpact in de verf te zetten. Die verslaggeving is onmisbaar om steun van banken te krijgen – sinds 2024 voor grote ondernemingen en vanaf 2030 voor zko's en kmo's.

FOCUS OP VOORBEELDIGHED: WAT ZIJN DE CRITERIA?

De voorbeeldigheid van ondernemingen wordt met name erkend door labels en evaluatiesystemen die uitgaan van overheidsinstellingen. U kunt ze raadplegen op de site van Brussel Economie en Werkgelegenheid.

Milieubeheer

*Energieverbruik, afvalbeheer, duurzame voeding ...
Hoe begin ik eraan?*

Wist u dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gratis begeleiding aanbiedt om uw businessmodel aan te passen en te ontwikkelen om het geleidelijk aan duurzamer te maken? We leggen u uit hoe dat in zijn werk gaat!

MILIEUBEHEER

Hoe beperkt u uw milieu-impact en vermindert u ondertussen uw kosten? De facilitator Ecodynamische Onderneming biedt gratis begeleiding aan voor alle ondernemingen. Dankzij de doorgevoerde acties kunt u het label Ecodynamische Onderneming binnenhalen, dat uw praktijken op het vlak van milieubeheer laat renderen. Het vormt een officiële erkenning voor de voorbeeldigheid van uw onderneming, waardoor u in aanmerking komt voor een verhoging van bepaalde steunmaatregelen.

Ontdek de gids met goede praktijken van het Label

EEN AANTAL GOEDE PRAKTIJKEN ROND MILIEUBEHEER

- Richt uw kantoren in met tweedehandsmeubilair.
- Gebruik herbruikbare kopjes en glazen, voor het personeel en de bezoekers.
- Gebruik natuurlijke en biologisch afbreekbare producten om de ruimtes schoon te maken.

DE EXPERTISE VAN DE FACILITATORS VAN LEEFMILIEU BRUSSEL

Zodra de prioriteiten voor het milieubeheer van uw onderneming zijn bepaald, kunnen gespecialiseerde facilitators het overnemen in meer specifieke domeinen:

- **Energieverbruik:** een diagnose uitvoeren en identificeren hoe u het verbruik kunt optimaliseren.
- **Beheer van afval en bioafval:** minder afval produceren, de hoeveelheid verpakkingen beperken, beter sorteren en beter omgaan met groenafval en alle andere stromen van bedrijfsafval.
- **Mobiliteit:** de ecologische impact van de mobiliteit en het potentieel om zachte mobiliteit uit te rollen identificeren.
- **Voeding:** oplossingen vinden om zich te bevoorraden met lokale voedingswaren uit duurzame ketens.
- **Water:** regenwater beheren, erover waken dat het gebouw waterdicht is, zich wapenen tegen overstromingen.
- **Natuur:** de biodiversiteit op uw terrein in stand houden en zorgen voor een beheer dat bijdraagt aan de ontwikkeling ervan.

ONTDEK ALLE DIENSTEN VAN DE FACILITATORS

De facilitators zijn experts in hun domein en zorgen ervoor dat u een antwoord krijgt op uw vragen, meer bepaald via een helpdesk. Ze voeren een diagnose van uw onderneming uit met een focus op een bepaald thema en begeleiden u bij de uitrol van een actieplan. Gratis begeleiding op maat tijdens uw transitietraject!

Ik heb nood aan specifiek advies. Welke steunmaatregelen zijn er om een beroep te doen op een specialist?

BEGELEIDING

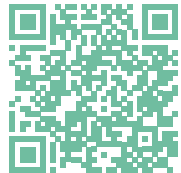
Verschillende Brusselse instanties bieden begeleiding op maat aan om u wegwijs te maken bij de ontwikkeling van uw onderneming:

- **hub.brussels**, het Brussels Agentschap voor het Ondernemerschap, biedt ondernemingen een waaier aan diensten aan voor elke stap van hun ontwikkeling: bij de oprichting, wanneer ze gaan exporteren en bij de verduurzaming van hun activiteit. De site info.hub.brussels reikt tal van tips aan en centraliseert alle onmisbare evenementen en partners om te ondernemen in Brussel. Nood aan een snel en aangepast antwoord? Op het nummer 1819 kunt u al uw vragen stellen.
- **De Lokale Economieloketten** zowat overal in Brussel bieden gratis begeleiding aan bij de oprichting van een onderneming, maar in sommige gevallen begeleiden ze ook reeds bestaande ondernemingen die hun businessmodel duurzamer willen maken.
- **Coopcity** zorgt voor begeleiding bij projecten in de sociale economie.

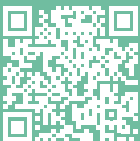
FINANCIËLE STEUN VOOR CONSULTANCY

U kunt naast de diensten van de facilitators ook gebruikmaken van financiële steun van Brussel Economie en Werkgelegenheid om begeleiding van gespecialiseerde consultants aan te vragen: het Gewest kent een premie toe voor een consultancyopdracht van (maximaal) 6 maanden, in het kader van de economische transitie. De premie dekt tussen 25 en 70% van de kosten die in aanmerking komen, met name voor:

- het opzetten van een participatief bestuur, waarbij de werknemers van de onderneming betrokken worden bij de besluitvorming (onderneming met minstens 5 medewerkers);
- het bepalen van een strategie of een actieplan om de milieu-impact of sociale impact van de onderneming beduidend te verbeteren door een verandering tot stand te brengen in de productiemiddelen, in het businessmodel, in de waardeketen, in de interne processen of in de producten of diensten die de onderneming verkoopt;
- de uitwerking of consolidering van een plan om het welzijn van de medewerkers te bevorderen;
- het verkrijgen van een label of een certificering voor producten.

Info over de
consultancypremie

Misschien hebt u al een concreet idee om uw activiteit duurzamer te maken? Industriële omschakeling, een nuttige toepassing voor materialen, vervanging van te vervuilende bedrijfsvoertuigen ... Er bestaan verschillende premies die u kunnen helpen om uw projecten te verwezenlijken! Raadpleeg ze op de website van Brussel Economie en Werkgelegenheid.

Kostenbeheersing

Hoe optimaliseer ik de kosten van mijn onderneming om beter het hoofd te kunnen bieden aan financiële risico's?

De kostenbeheersing en de veerkracht van een onderneming kunnen baat hebben bij de integratie van een lokalere economie die respectvoller omspringt met hulpbronnen. Hier volgen een aantal mogelijke pistes om u daarbij te helpen

ENERGIEVERBRUIK: GRATIS BEGELEIDING

Door de energiekosten van een onderneming te optimaliseren krijgt u uw rentabiliteit onder controle en draagt u meteen ook bij aan de transitie. Als reactie op de energiecrisis en de hoge prijzen is het voor veel bedrijven een reflex geworden om hun verbruik onder de loep te nemen en te investeren in hernieuwbare energiebronnen.

Dankzij de dienst EnergiePack van UCM en Bruxeo kunnen ondernemingen gratis gebruikmaken van begeleiding om hun energieverbruik te optimaliseren. Daar komen een diagnose, advies op maat en begeleiding bij kijken. Om de gratis begeleiding van het EnergiePack aan te vragen: packenergie@environnement.brussels

ADVIES VAN DE FACILITATOR ENERGIE

"In een restaurant hebben we 50% kunnen besparen op het verbruik voor verlichting met de installatie van spaarlampen en automatische systemen om onnodig verbruik te vermijden."

HEBT U AL OVERWOGEN OM LOKALE LEVERANCIERS IN TE SCHAKELEN VOOR HET INTERNE BEHEER VAN UW ONDERNEMING?

Dat kan met name voor ...

- het aanbod dranken, snacks en maaltijden voor dagelijks gebruik;
- het materiaal dat u nodig hebt voor uw evenementen;
- uw kantooormateriaal.

LOKALE SAMENWERKINGEN EN EEN CREATIEVE AANPASSING VAN HET AANBOD

Bepaalde ondernemers hebben hun aanbod aangepast om beter te kunnen omgaan met de uitdagingen op het vlak van energie. Zo is er een bakker die de patisserie met room heeft geschrapt zodat hij geen koelkasten en koelkamers meer hoeft te gebruiken. Hij deelt zijn winkel ook met andere handelaars om zo de kosten te delen. Het is meteen ook een gelegenheid om lokale partnerschappen en solidariteit tussen ondernemers te stimuleren! Samenwerken met lokale leveranciers, dat is de ontwikkeling van het lokaal economisch weefsel stimuleren, bijdragen aan de dynamiek ervan en de kosten voor het transport van de koopwaar verminderen (en ondertussen ook minder afhankelijk worden van de export). Via buysmart.brussels kan je ook specifieke begeleiding aanvragen om een duurzaam en verantwoord aankoopbeleid te voeren in je onderneming.

EEN PAAR PLEKKEN OM LOKALE LEVERANCIERS TE VINDEN

In uiteenlopende sectoren

Via de website circlemade.brussels

De laureaten van BeCircular

In de voedingssector

Via de gids van goodfood.brussels

Via de Good Food B2B facilitator

Via de catalogus voor professionals TASTE!

Huisvesting

*Ik wil me met mijn onderneming in Brussel vestigen.
Wat zijn de mogelijkheden?*

Om de economische productieactiviteit in Brussel te verankeren en de ontwikkeling van lokale ketens te stimuleren wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meer ondernemingen zo optimaal mogelijk verwelkomen. Daartoe worden verschillende projecten op poten gezet en bedrijven kunnen tegen voordelige voorwaarden hun intrek nemen op locaties als bepaalde criteria vervuld zijn:

- **De (tijdelijke) ruimtes die citydev.brussels ter beschikking stelt:** naast zijn gediversifieerde aanbod van bedrijfsruimtes maakt citydev.brussels ook de tijdelijke invulling van leegstaande ruimtes mogelijk. Het is een ideale manier om evenementen te organiseren of om productievormen, ambachtelijke, educatieve of socio-culturele activiteiten te testen. In het kader van Shifting Economy zijn de voorwaarden voor de terbeschikkingstelling van de ruimtes door citydev.brussels nog een stuk voordeliger voor ondernemingen die een transitietraject aanvatten. Raadpleeg het vastgoed en de leegstaande ruimtes die citydev ter beschikking stelt respectievelijk op: www.citydev.brussels en www.temporary.brussels.
- **De concessies van port.brussels:** als uw onderneming aan bepaalde criteria voldoet, kunt u gebruikmaken van voordelige concessies van de Haven van Brussel (www.port.brussels.be).

STEDENBOUW EN MILIEU

Als uw project specifieke vergunningen vereist, maakt hub.brussels u wegwijs bij de administratieve stappen > Deze website maakt aanschouwelijk hoe u uw dossier samenstelt.

EEN ANDERE MANIER VAN WERKEN: U AANSLUITEN BIJ EEN GEDEELDE BEDRIJFSRUIMTE

Sinds een aantal jaar duiken er in Brussel steeds meer gedeelde werkplekken of coworkingruimtes op. Ze bestaan in allerlei soorten, voor elk budget en voor alle sectoren. Dankzij dit concept kunt u autonomie en samenwerking combineren, met individuele en gedeelde ruimtes die uitnodigen om te gaan netwerken. De formules voor de accommodatie zijn vaak aanpasbaar naargelang de behoeften (grootte van de ruimte, materiaal, diensten, ...).

WIST U DAT?

Als uw onderneming nog geen 3 jaar oud is, kunt u een premie krijgen voor een abonnement in een coworkingruimte.

U vindt de lijst van de Brusselse coworkingruimtes via een zoekopdracht op.

Governance

– personeelsbeheer

Hoe kan ik het welzijn van mijn werknemers verbeteren?

Tegen de achtergrond van de actuele uitdagingen in de bedrijfswereld (burn-out, turn-over, zoektocht naar zin, ...) duiken er nieuwe manieren op om ondernemingen te organiseren. Voor een economische transitie zorgen betekent ook waken over ieders welzijn, het creëren van hoogwaardige jobs stimuleren, inclusie waarborgen en participatief en democratisch bestuur uitwerken.

WELZIJN OP HET WERK

Levenskwaliteit op het werk hangt samen met comfort, gezelligheid en de animo om gezamenlijke projecten op te zetten. Hebt u al eens overwogen om:

- Gezonde, lokale seizoensvoeding aan te bieden die de gezondheid en het welzijn van uw medewerkers ten goede komt;
- multimodale mobiliteit uit te werken, om de stress door het stadsverkeer te verminderen;
- gezamenlijke projecten op poten te zetten die gedragen worden door de werknemers, om de milieu-impact van de onderneming te beperken (beheer van het energieverbruik, afvalbeheer, keuze voor tweedehands kantoorbenodigdheden / lokaal geproduceerd materiaal, ...).

Uw onderneming kan trouwens premies van Brussel Economie en Werkgelegenheid krijgen, met name als u:

- In de opvang plaatsen vrijhoudt voor de kinderen van uw personeel;
- zorgt voor de erkenning van de competenties van uw werknemers, via validatieproeven (die hun welzijn en motivatie helpen verbeteren);
- een diversiteitsplan uitwerkt om de strijd aan te gaan met discriminerend gedrag.

EEN COLLECTIEF PROJECT

De dagelijkse verankering in de waarden die de onderneming uitdraagt ("Zeggen wat je doet en doen wat je zegt") is tegenwoordig onmisbaar om medewerkers die op zoek zijn naar zinvolle jobs aan te trekken en aan boord te houden. Om de motivatie van medewerkers een boost te geven doen nieuwe bestuursvormen geleidelijk aan hun intrede in ondernemingen. Ze zetten de gevestigde hiërarchische systemen op hun kop en gaan de medewerkers meer betrekken. Ze bevorderen flexibiliteit en overdracht, en zetten in op het welzijn van eenieder zonder de economische robuustheid van de onderneming te verwaarlozen.

PARTICIPATIEF BESTUUR: WAAROM EN HOE?

Van gedachten wisselen over vernieuwende alternatieven voor bedrijfsbeheer en die alternatieven gezamenlijk uitdenken en creëren ... Het is een manier om de werking van de organisatie aan te passen zodat zoveel mogelijk mensen zich erin kunnen vinden. Het bevordert de motivatie en maakt het mogelijk om de strategie, het discours en de acties van uw bedrijf op één lijn te krijgen. Ontdek de getuigenissen van 3 ondernemingen.

Wilt u participatief bestuur integreren in het beheer van uw onderneming? Vraag hulp van gespecialiseerde consultants en neem een kijkje bij de voorgestelde mogelijkheden om financiële steun voor consultancy te krijgen.

Wat is de meerwaarde van sociaal en democratisch ondernemerschap?

Sociaal en democratisch ondernemerschap is een van de pijlers van Shifting Economy. Door een duurzame economische activiteit te ontwikkelen met sociale en/of milieudoelinden biedt het een antwoord op de sociale en ecologische uitdagingen.

Brussel telt bijna 5.000 organisaties in de sociale economie die goederen en diensten leveren in alle mogelijke activiteitendomeinen. Ze werken volgens het principe van socio-professionele integratie van bepaalde doelgroepen, en bieden met name aangepast werk aan voor mensen met een beperking.

WIST U DAT?

Erkende ondernemingen met sociaal oogmerk kunnen een beroep doen op specifieke financiële steun.

VOORDELEN VOOR ONDERNEMINGEN IN DE SOCIALE ECONOMIE

Sociale ondernemingen die erkend zijn door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Brussel Economie en Werkgelegenheid) hebben onder bepaalde voorwaarden recht op verschillende **voordelen**:

- Deelname aan **projectoproepen** specifiek voor vernieuwende sociale ondernemingen;
- hogere **premies voor investeringen**;
- financiering voor een deel van de personeels- en de werkingskosten.

Ontdek de procedure voor erkenning en geniet van de voordelen van een sociale economie-onderneming.

Vraag begeleiding aan voor de ontwikkeling van een sociale economie-project of een partnerschap.

Innovatie

Is de ecologische transitie in ondernemingen verenigbaar met de toenemende innovatie en digitalisering in de economie?

Om de ecologische en solidaire transitie van onze economie doorgang te doen vinden moeten we van de platgetreden paden durven afgaan: innoveren, experimenteren en verkennen. Steun voor innovatie is een onmisbare drijfveer voor economische ontwikkeling en ons Gewest neemt in Europa op dat vlak het voortouw op gewestelijk niveau.

DE TRANSITIE ALS DRIJVENDE KRACHT VOOR INNOVATIE

Om ondernemingen te ondersteunen biedt het Gewest begeleiding en financiering voor duurzame, sociale en digitale innovatie aan. Innoviris staat in voor de coördinatie van die programma's:

- De **Innovation Journeys** ondersteunen ondernemers bij elke stap van hun innovatietraject en voorziet hen van advies, steun en financiering (info: www.innovationjourney.brussels);
- **Circular Innovation** is een financiering om de haalbaarheid en de levensvatbaarheid na te gaan van vernieuwende activiteiten die draaien rond recyclage of hergebruik van afval.
- **Prove Your Social Innovation** biedt u de gelegenheid om de haalbaarheid en de levensvatbaarheid te testen van vernieuwende oplossingen die een antwoord bieden op concrete sociale noden.
- **R&D Projects** financiert de onderzoeks- en ontwikkelingsfasen die bij de ontwikkeling van innovatieve producten, diensten en technologieën komen kijken.

Een onderneming die investeert in onderzoek en ontwikkeling ten gunste van het milieu geniet fiscale aftrekbaarheid op basis van een door Leefmilieu Brussel afgeleverd attest. Ontdek de info op de site van Leefmilieu Brussel.

VERANTWOORDE DIGITALE TECHNOLOGIE

De digitale sector is in volle groei en draagt bij aan de economische ontwikkeling van ondernemingen. We kunnen die sector ontwikkelen met oog voor de doelstellingen voor duurzame innovatie.

Sommige van die activiteiten kunnen een stevige milieu-impact hebben. Digitale technologie is immers verantwoordelijk voor 3 à 4% van de CO₂-uitstoot wereldwijd, het equivalent van de uitstoot die de luchtvaart produceert! We kunnen die technologieën echter ook ontwikkelen om de natuurlijke hulpbronnen in stand te helpen houden. Zo combineren bepaalde ondernemingen technologieën voor gegevensanalyse en artificiële intelligentie, en bieden ze diensten aan die het energieverbruik van een gebouw tot tussen 20 en 30% kunnen verminderen. Gelijkaardige technologieën kunnen dan weer sneller waterlekken in het netwerk detecteren, wat een besparing tot 25% op het waterverbruik kan opleveren.

sustAIn.brussels is het centrale toegangspunt voor duurzame en digitale innovatie in Brussel, meer bepaald op het vlak van artificiële intelligentie. De organisatie vervult drie opdrachten: opleiding, financiering en begeleiding, vooral om bedrijven in staat te stellen om innovatie te testen alvorens ze beslissen om erin te investeren.

NEEM CONTACT OP MET SUSTAIN.BRUSSELS

Naargelang de behoeften van de bedrijven verwijst sustain.brussels hen door naar actoren die op hun specifieke vragen kunnen ingaan.

EUROPESE SUBSIDIES OM TE INNOVEREN

Als National Contact Point (NCP) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorziet hub.brussels Brusselse ondernemingen, universiteiten en onderzoekscentra van specifieke begeleiding om hun weg te vinden in het landschap van Europese financieringen voor onderzoek en innovatie. Deze dienst schept duidelijkheid over de opportuniteiten die op Europees niveau beschikbaar zijn en geeft praktische tips om beloftevolle kandidaturen in te dienen en transnationale samenwerkingen op te zetten.

Meer info

Logistiek

Hoe kan ik de logistiek van mijn activiteit optimaliseren?

Tal van ondernemingen zijn in Brussel betrokken bij goederenvervoer. Het is een belangrijke bron van broeikasgassen, vervuiling, geluidsoverlast en verkeersopstoppingen.

Om de logistieke processen in Brussel te optimaliseren hebben spelers uit de publieke en de private sector de Green Deal Stadslogistiek afgesloten. Zo willen ze goede praktijken delen, de evolutie van de sector stimuleren en op de korte termijn concrete acties voeren om de sector koolstofarm te maken. Ze zetten zich met name in om:

- de leveringsvolumes en -routes te optimaliseren;
- transportmiddelen in te ruilen voor vervoer over het water, per spoor of cargofiets;
- hun wagenparken te elektrificeren.

Als uw onderneming in Brussel een logistieke activiteit uitoefent – intern of in onderaanneming – kunt u zich concreet inzetten om de ecologische impact van uw activiteiten te verminderen. Neem contact op met de coördinatoren van het project: lowemissionmobility@environnement.brussels.

WIST U DAT ?

Elke dag rijden 16.000 vrachtwagens en 30.000 bestelwagens het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen.

ALS U MET DE FIETS LEVERINGEN WILT VERZORGEN OF DIENSTEN WIL LEVEREN:

- Het Gewest ondersteunt de opleiding en begeleiding van professionals via de coöperatieve vereniging Urbike: www.urbike.be;
- Met een test kunt u nagaan of een cargofiets potentieel heeft voor uw business: <https://www.caigobike.brussels/nl/node/155> ;
- Urbike biedt gepersonaliseerde coaching aan: www.urbike.be/nl/opleiding/ ;
- Als u uw leveringen wilt uitbesteden, zijn er verschillende Brusselse aanbieders die die leveringen per fiets verzorgen (de meesten hebben de Green Deal voor een emissiearme logistiek ondertekend).

DE TROEVEN VAN ALTERNATIEVEN VOOR LEVERINGEN

Wat zijn de alternatieven voor leveringen per vrachtwagen of bestelwagen? We focussen even op twee vervoersmiddelen die terrein winnen!

De elektrische cargofiets biedt de volgende voordelen:

- aankoop- en gebruikskosten die een stuk lager liggen dan bij een bestelwagen (en de mogelijkheid om premies te krijgen);
- geen rijbewijs nodig;
- geen problemen om ter plaatse te geraken of parkeerplaats te vinden bij de levering van pakjes;
- verpakkingen aangepast aan de producten die u vervoert;
- een positief bedrijfsimago.

U kunt niet alleen een cargofiets of aanhangwagen voor fietsen aankopen voor uw persoonlijke leveringen, maar kunt die daarnaast ook delen (afhankelijk van de frequentie van uw leveringen), of misschien beschikt uw bedrijventerrein wel over een 'huur'-cargofiets. Een paar referenties:

Cambio
carsharing
Bruxelles

Monkey Donkey
Verhuur van
elektrische
bakfietsen

Remorquable
leenservice
voor fietskarren

Cozywheels
het platform om auto's
en fietsen te delen
met burens

Ook **transport over het water** is in Brussel een goed alternatief! Wist u dat een enkele boot op het kanaal het equivalent is van 40 tot 100 vrachtwagens?

Om het vervoer over binnenwateren te vergemakkelijken biedt de Haven van Brussel uiteenlopende soorten diensten aan:

- advies van een transportdeskundige en een facilitator logistiek om het transport van goederen over het water verder uit te werken;
- distributiecentra in de buurt van de stad, waar de koopwaren van verschillende bedrijven per vrachtwagen of per boot aankomen om er vervolgens herverpakt en over het stadscentrum verdeeld te worden. De stadslogistiek optimaliseren kan onder andere door te voorkomen dat er steeds meer vervoerders bijkomen.

Contact : logistics.facilitator@port.brussels

STEUN VOOR DE LOGISTIEK IN DE BOUWSECTOR

De bouwsector heeft een impact op de hele stad en krijgt af te rekenen met mobiliteitsproblemen. Een goede logistieke organisatie is cruciaal om de rentabiliteit van deze sector te verhogen. Daarvoor slaat het Gewest de handen in elkaar met Embuild. Die organisatie zorgt voor sensibilisering, opleidingen en begeleiding specifiek voor deze sector.

Sluit u aan bij het netwerk Green Deal Stadslogistiek om de milieu-impact van uw logistiek te beperken met concrete acties op de korte termijn.

Besluit

Shifting Economy wordt voor alle Brusselse ondernemingen uitgerold zodat ze geleidelijk aan kunnen evolueren naar een koolstofvrije economie, die respectvoller omgaat met het milieu en met de mens. Deze gewestelijke strategie voor economische transitie stippelt de weg uit, begeleidt ondernemingen en moedigt hen aan om zich goede praktijken eigen te maken en de opportuniteiten voor ontwikkeling die ze aangeboden krijgen te benutten.

OM UW ONTDEKKING VAN DE TRANSITIE VERDER TE ZETTEN:

- Ontdek www.shiftingeconomy.brussels en abonneer u op onze nieuwsbrief.
- Verken de tools die Hub.brussels aanbiedt.
- Bel het nummer 1819 bij vragen in verband met uw onderneming in Brussel.
- Wees erbij op de jaarlijkse afspraak tijdens de Shifting Economy Week om inspiratie op te doen voor goede praktijken, te netwerken, tools te ontdekken en informatie in te winnen.

in

Volg onze LinkedIn-pagina
[ShiftingEconomy.Brussels](https://www.linkedin.com/company/shiftingeconomy-brussels)